

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 19 stycznia 1928 r.

o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Rozdział I

Postanowienia ogólne.

Art. 1. Utrzymuje się istniejący obecnie podział terytorjalny Państwa dla celów administracji ogólnej na województwa, powiaty i gminy.

Sprawę przeprowadzania zmian w tym podziale regulują osobne przepisy.

Art. 2. Władzami administracji ogólnej są:

- 1) wojewodowie, komisarz rządu, starostowie powiatowi i starostowie grodzcy;
- 2) organa komunalne, które spełniają zadania administracji ogólnej w zakresie, ustalonym przez rozporządzenie niniejsze oraz inne przepisy prawne.

Art. 3. Właściwość terytorjalna władz, wymienionych w art. 2, obejmuje ich okrąg administracyjny, o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje wyjątków.

Organa, których zakres czynności obejmuje dwa lub więcej okręgów administracyjnych, podlegają pod względem osobowym tej władzy administracji ogólnej, w której okręgu mają swoją siedzibę urzędową, pod względem służbowym zaś tym władzom, na których obszarach spełniają czynności urzędowe.

Art. 4. Właściwość rzeczową i sposób działania władz, wymienionych w art. 2, określają istnie-

jące w tej mierze przepisy ze zmianami, wynikającymi z rozporządzenia niniejszego.

Art. 5. Wojewodowie, komisarz rządu, starostowie powiatowi i starostowie grodzcy działają pod osobistą odpowiedzialnością samodzielnie i jednoosobowo, z zastrzeżeniem kolegalnego załatwiania spraw stosownie do postanowień rozporządzenia niniejszego, względnie innych przepisów prawnych.

Ustrój organów, oznaczonych w p. 2 art. 2, określają obowiązujące w tej mierze przepisy ze zmianami, wynikającymi z rozporządzenia niniejszego.

Art. 6. Sprawę orzekania przez sądy administracyjne o legalności aktów administracyjnych reguluje osobna ustawa; do tego czasu pozostają w mocy obowiązujące przepisy prawne ze zmianami, wynikającymi z rozporządzenia niniejszego.

Rozdział II.

Wojewodowie.

Art. 7. Na czele województwa stoi wojewoda, mianowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony jej przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 8. Wojewoda podlega pod względem osobowym Ministrowi Spraw Wewnętrznych, pod względem służbowym zaś, zależnie od rodzaju spraw, wchodzących w zakres jego działania, poszczególnym ministrom, właściwym dla danego działu administracji.

Art. 9. Wojewoda jest na obszarze województwa:

1) przedstawicielem Rządu, sprawującym z tego tytułu funkcje, przekazane mu rozporządzeniem niniejszym lub specjalnie zlecone przez Rząd;

2) szefem administracji ogólnej, t. j. administracji spraw wewnętrznych oraz innych działów administracji, bezpośrednio zespolonych we władzach administracji ogólnej (art. 27).

Stanowisko wojewody jako przedstawiciela Rządu.

Art. 10. Jako przedstawiciel Rządu wojewoda ma obowiązek i prawo:

1) wyłącznego reprezentowania Rządu przy uroczystych wystąpieniach, o ile Rząd nie wyśle osobnego delegata;

2) uzgadniania działalności całej administracji państwowej na obszarze województwa w myśl zasadniczej linii działalności Rządu;

3) ogólnego nadzoru nad sprawami osobowymi funkcjonariuszów państwowych ze stanowiska wymogów bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego;

4) uzgadniania działalności administracji cywilnej, jako też interesów gospodarczych województwa, z potrzebami obrony Państwa.

Art. 11. Naczelnicy wszystkich władz i urzędów państwowych, podległych bezpośrednio władzom centralnym, są obowiązani uzgadniać z wojewodą projekty swoich zarządzeń natury ogólnej, lub

też takich, które mają szczególne znaczenie dla polityki Rządu na obszarze województwa.

W sprawach, o których mowa w ust. 1, wojewodzie przysługuje również prawo występowania wobec właściwej władzy z inicjatywą wydania przez nią zarządzenia.

O ile w sprawach, wynikających z postanowień artykułu niniejszego, nie dojdzie do uzgodnienia poglądów wojewody i naczelnika właściwej władzy, rozstrzyga w tym względzie właściwy minister.

Przepisy artykułu niniejszego nie dotyczą wypadków, w których poszczególna władza wydaje zarządzenie na podstawie specjalnego polecenia, otrzymanego od właściwego ministra.

Art. 12. Wojewoda jest uprawniony żądać wyjaśnień od naczelników władz, urzędów i zakładów państwowych, położonych na obszarze województwa.

W wypadkach szczególnie ważnych, gdy zwłoka zagraża interesowi publicznemu, wojewoda może osobiście wejść w tok spraw tych instytucyj, z wyjątkiem zakładów naukowych i przedsiębiorstw państwowych.

Art. 13. Na zaproszenie wojewody i pod jego przewodnictwem naczelnicy władz i urzędów państwowych, podlegających bezpośrednio władzom centralnym, a niezespolonych z administracją ogólną, odbywają periodyczne zebrania w celu stałego uzgadniania działalności wszystkich działów administracji państwowej między sobą i z zasadniczą linią działalności Rządu. W wyjątkowych wypadkach zebrania takie mogą się odbywać wspólnie dla kilku województw.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami wyda regulamin tych zebrań.

Art. 14. We wszystkich działach administracji państwowej; niezespolonych z administracją ogólną, wojewoda jest uprawniony uczestniczyć osobiście w posiedzeniach wszystkich kolegalnych organów administracyjnych (rad, komisji i t. d.), działających na obszarze województwa, zabierać głos poza zwykłą koleją mówców, a także objąć przewodnictwo obrad.

O ile wojewoda przewodniczy, wchodzi on we wszystkie prawa i obowiązki przewodniczącego, przewidziane w przepisach o ustroju tych organów kolegalnych.

Rada Ministrów jest uprawniona w drodze rozporządzenia wydawać w razie potrzeby przepisy mające na celu dostosowanie postanowień dotychczas obowiązujących do przepisów artykułu niniejszego.

Przepisy artykułu niniejszego nie dotyczą w żadnym razie podatkowych komisji szacunkowych i odwoławczych organów zabezpieczenia na wypadek bezrobocia, organów ubezpieczeń społecznych (art. 27) oraz komisji rozjemczych, powoływanych w zatargach o pracę i płacę.

Art. 15. Przyjęcie do służby państwowej osób, podlegających przepisom o państwowej służbie cywilnej, wymaga uprzedniego zasięgnięcia opinii właściwego wojewody.

O ile chodzi o inne osoby, opinia właściwego wojewody winna być zasięgnięta przed uzyskaniem charakteru funkcjonariusza stałego.

Art. 16. We wszystkich działach administracji państwowej wyznaczanie funkcjonariuszów na stanowiska samoistne lub kierownicze, z wyjątkiem funkcjonariuszów władz centralnych, wymaga uprzedniego zasięgnięcia opinii właściwego wojewody.

O ile wyznaczenie nie należy do kompetencji władzy naczelnej, może być w razie ujemnej opinii wojewody dokonane dopiero na skutek decyzji właściwego ministra.

Art. 17. W wypadkach, przewidzianych w art. 15 i 16, właściwym do wyrażenia opinii jest wojewoda tego województwa, w którego obrębie ma być obsadzone stanowisko.

Art. 18. Każda władza państwowa jest obowiązana bezzwłocznie rozpatrzyć skierowany do niej wniosek właściwego wojewody o usunięcie lub przeniesienie podległego tej władzy funkcjonariusza pełniącego funkcje na terenie województwa.

O ile odnośna władza uzna wniosek za nieuzasadniony, winna przedłożyć sprawę do decyzji właściwemu ministrowi.

Art. 19. Odznaczenia (ordery, krzyże, medale), z wyjątkiem orderów i odznaczeń za zasługi wojskowe oraz odznaczeń funkcjonariuszów władz centralnych, mogą być nadawane jedynie po uprzednim zasięgnięciu opinii właściwego wojewody.

Art. 20. Rada Ministrów może w drodze uchwały upoważnić wszystkich lub poszczególnych wojewodów, na czas określony lub do odwołania, do żądania wstrzymania całkowitego lub częściowego wykonania:

1) zarządzeń władz centralnych, które wojewoda uważa za sprzeczne z równoczesnymi zarządzeniami innej władzy centralnej, albo też za niekorzystne dla Państwa wobec zmiany stanu faktycznego w zarządzeniu nieuwzględnionej;

2) zarządzeń władz i urzędów państwowych na obszarze województwa, które wojewoda uważa za wyraźnie sprzeczne z zasadami, wytkniętymi przez władze centralne, albo za niedopuszczalne z innych powodów, wymienionych w p. 1 artykułu niniejszego.

W razie niezgodnienia poglądów między wojewodą a właściwym naczelnikiem władzy, rozstrzyga w tym względzie właściwy minister.

Art. 21. Uprawnienia wojewody, przewidziane w art. 11, 12, 14, 15, 16, 18 i 20, nie odnoszą się do administracji wojskowej.

W zebraniach, przewidzianych w art. 13, dowódcy okręgów korpusów mogą brać udział za zezwoleniem Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 22. Uprawnienia wojewody, przewidziane w art. 11, 12, 14, 15, 16, 18 i 20, nie odnoszą się do sędziów oraz wszystkich funkcjonariuszów wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa.

W zebraniach, przewidzianych w art. 13, biorą udział przedstawiciele prokuratury, prezesi sądów zaś mogą brać udział za zezwoleniem Ministra Sprawiedliwości.

Art. 23. W dziale administracji oświecenia publicznego uprawnienia, przysługujące wojewodzie w myśl art. 12 i 20, nie dotyczą spraw o charakterze ściśle naukowym i dydaktyczno-pedagogicznym.

W dziale kolejnictwa uprawnienia, przysługujące wojewodzie w myśl art. 11, 12 i 20 nie dotyczą spraw technicznych i bezpieczeństwa ruchu kolejowego.

Art. 24. W stosunku do spraw wojskowych (art. 10 p. 4) wojewoda, niezależnie od obowiązków, ciążących na administracji spraw wewnętrznych w zakresie uzupełnienia i zaopatrzenia armji, jako też spraw współdziałania siły zbrojnej z władzą cywilną dla uśmierzenia rozruchów lub przymusowego wykonywania przepisów prawnych:

1) czuwa nad należytem uwzględnieniem interesów obrony Państwa przez wszystkie działy administracji;

2) inicjuje i kieruje współdziałaniem czynników społecznych w akcji przygotowania obrony Państwa, przysposobienia wojskowego oraz opieki nad żołnierzem;

3) czuwa w porozumieniu z właściwymi władzami wojskowymi nad należytem uwzględnieniem przez dowództwa i zarządy wojskowe interesów gospodarczych województwa i jego mieszkańców.

Art. 25. Na wypadek częściowej lub całkowitej mobilizacji, albo w innych wypadkach, w których ze względu na interes Państwa Rada Ministrów uzna to za konieczne, w szczególności na wypadek ogłoszenia stanu wyjątkowego, wojewoda od dnia, wskazanego uchwałą Rady Ministrów, obejmuje naczelną kierownictwo całej administracji państwowej na obszarze województwa, z wyjątkiem administracji wojskowej oraz administracji wymiaru sprawiedliwości, komunikacji i poczt i telegrafów.

W tym charakterze sprawuje on czynności zwierzchnika wszystkich władz, urzędów i organów państwowych oraz jest służbowym przełożonym ich funkcjonariuszów za pośrednictwem naczelników tych władz i urzędów.

Art. 26. We wszystkich sprawach, wynikających ze stanowiska wojewody jako przedstawiciela Rządu (art. 10 — 25), służy wojewodzie prawo bezpośredniego porozumiewania się ze wszystkimi władzami, zarówno centralnymi jak lokalnymi, w szczególności prawo bezpośredniego przedkładania spostrzeżeń i wniosków właściwym ministrom.

Uprawnienia wojewody, wynikające z art. 10 — 26, są uprawnieniami, ściśle przywiązanymi do stanowiska, i przysługują wyłącznie wojewodzie lub urzędnikowi, który pełni funkcje wojewody.

Ilekroć wojewoda na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego wkracza w dziedzinę spraw, nie należących do zakresu administracji ogólnej, nie przysługuje mu prawo wydawania orzeczeń i zarządzeń, wyjąwszy wypadki, w których przepisy prawne wyraźnie inaczej stanowią.

Stanowisko wojewody jako szefa administracji ogólnej.

Art. 27. Do zakresu działania wojewody jako szefa administracji ogólnej należą wszystkie sprawy:

1) administracji spraw wewnętrznych, t. j. administracji z zakresu działania, bezpośrednio podległego Ministrowi Spraw Wewnętrznych;

2) administracji przemysłu i handlu, z wyjątkiem spraw, przekazanych administracji górniczej, urzędowi probierczym i służbie legalizacji narzędzi mierniczych oraz tej administracji spraw morskich, która w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego nie wchodzi w zakres działania wojewody;

3) administracji rolnictwa, z wyjątkiem administracji lasów państwowych, państwowych zakładów chowu koni, szkolnictwa rolnego i leśnego, państwowych instytutów i zakładów badawczo-naukowych oraz innych spraw, które stosownie do obowiązujących przepisów wojewodzie nie podlegają;

4) administracji opieki społecznej i pośrednictwa pracy;

5) administracji robót publicznych, z wyjątkiem spraw, przekazanych dyrekcjom dróg wodnych. Dla wykonywania specjalnych robót i ich administracji Minister Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych może tworzyć organa techniczno-budowlane, niezespólone z władzami administracji ogólnej;

6) administracji spraw wyznaniowych oraz spraw sztuki i kultury (ochrona zabytków i t. d.).

Stosunek wojewody do spraw ubezpieczeń społecznych regulują osobne przepisy.

Art. 28. Sprawy, wymienione w art. 27, wojewoda załatwia przy pomocy urzędu wojewódzkiego, władz administracji ogólnej (art. 2) oraz innych władz, urzędów i organów, podległych na obszarze województwa wojewodzie.

Art. 29. W zakresie spraw administracji ogólnej, wymienionych w art. 27, wojewoda jest:

1) odpowiedzialnym wykonawcą zleceń właściwych ministrów;

2) służbowym zwierzchnikiem odnośnych władz, urzędów i organów oraz przełożonych funkcjonariuszów tych władz, urzędów i organów;

3) organem zarządzającym, orzekającym, rozstrzygającym i stawiającym wnioski;

4) przewodniczącym wszystkich organów kolegialnych (rad, komisji i t. d.), powołanych przez obowiązujące przepisy do współdziałania w powyższych działach administracji państwowej.

Art. 30. Wojewoda mianuje, przenosi na inne miejsce służbowe, zwalnia oraz przenosi w stan spoczynku w ramach obowiązujących przepisów wszystkich podległych mu funkcjonariuszów do VIII stopnia służbowego włącznie.

Art. 31. Wojewoda spełnia swoje zadania jako szef administracji ogólnej przez:

1) udzielanie wskazówek i poleceń władzom administracji ogólnej oraz innym władzom i urzędowi, jemu podległym;

2) rozstrzyganie odwołań od orzeczeń i zarządzeń władz powiatowych, miejskich i gminnych oraz innych władz i urzędów, wojewodzie podległych, w ramach przepisów prawnych regulujących właściwość i tok instancji w postępowaniu administracyjnym;

3) wydawanie orzeczeń i zarządzeń w I instancji w wypadkach, przewidzianych przez przepisy prawne;

4) wykonywanie nadzoru nad działalnością władz administracji ogólnej oraz innych władz i urzędów, wojewodzie podległych.

Decyzje tych władz i urzędów wojewoda może uchylać z urzędu lub zmieniać w drodze nadzoru w wypadkach, przewidzianych przez przepisy prawne, albo ze względu na interes dobra publicznego;

5) przez wydawanie powszechnie obowiązujących rozporządzeń (art. 108 — 113).

Art. 32. Zastępcą wojewody jest wicewojewoda. Wicewojewodą jest jeden z urzędników urzędu wojewódzkiego z działu administracji spraw wewnętrznych, wyznaczony przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Wicewojewoda zastępuje wojewodę w zakresie, przez wojewodę wyznaczonym.

Jeżeli wojewoda nie może pełnić obowiązków służbowych, zakres zastępstwa rozciąga się na wszystkie czynności, spełniane przez wojewodę.

Urząd wojewódzki.

Art. 33. Wszyscy funkcjonariusze w urzędzie wojewódzkim oraz we władzach i urzędach państwowych, podległych wojewodzie, są na etacie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem funkcjonariuszów fachowych, pozostających na etatach innych ministerstw, a przydzielonych do załatwiania spraw wymagających zawodowej wiedzy fachowej.

Art. 34. Funkcjonariuszami fachowymi w rozumieniu art. 33 są funkcjonariusze piastujący takie stanowiska służbowe, których zajmowanie zależy od wykazania się specjalnym teoretycznym wykształceniem fachowym z wyłączeniem wykształcenia prawniczego, o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi wyjątków (art. 119).

Art. 35. Wewnętrzna organizacja urzędów wojewódzkich opiera się na następujących zasadach:

1) urzędy wojewódzkie dzielą się na niezbędną ilość wydziałów;

2) wydziały dzielą się w razie koniecznej potrzeby na oddziały;

3) w poszczególnych wydziałach łączy się w miarę możliwości sprawy jednorodne pod względem prawnym względnie faktycznym;

4) w jednym wydziale pod kierownictwem wicewojewody łączy się sprawy dotyczące organizacji administracji wojewódzkiej, a w szczególności: sprawy osobowe, budżetowe, gospodarcze, inspekcyjne i nadzoru nad tokiem urzędowania, jako też sprawy, wynikające ze stanowiska wojewody jako przedstawiciela Rządu;

5) sprawy o przeważającym charakterze technicznym i techniczno-administracyjnym z działu, podległego Ministrowi Robót Publicznych (art. 27 p. 5), będą załatwiane w osobnym wydziale o nazwie „Dyrekcja Robót Publicznych”. Sprawy budżetowo-rachunkowe tego wydziału będą załatwiane w osobnym referacie ogólnego oddziału rachunkowego;

6) zakres czynności poszczególnych wydziałów i oddziałów oraz zakres odpowiedzialności funkcjonariuszów poszczególnych kategorii i stanowisk zarówno kierowniczych jak podwładnych, ze szczególnem uwzględnieniem funkcjonariuszów fachowych (art. 34 i 119), będzie szczegółowo ustalony w sposób, określony w artykule następnym.

Art. 36. W ramach zasad, ustalonych w art. 35, Minister Spraw Wewnętrznych wydaje w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami przepisy dotyczące organizacji urzędów wojewódzkich i trybu załatwiania spraw w tych urzędach.

Na podstawie tych przepisów każdy wojewoda ustala statut organizacyjny i szczegółowy podział czynności urzędu wojewódzkiego i ogłasza w „Dzienniku Wojewódzkim”.

Art. 37. Właściwi ministrowie mogą przeprowadzać przez swoich delegatów lustrację czynności funkcjonariuszów, pozostających na ich etacie, jako też w zakresie spraw swego działu lustrację czynności poszczególnych wydziałów i oddziałów urzędu wojewódzkiego oraz władz i urzędów, wojewodzie podległych.

O rozpoczęciu lustracji i jej wyniku delegat zawiadamia wojewodę.

Art. 38. Wojewoda wydaje pismo urzędowe: „Dziennik Wojewódzki”.

Rozporządzenia, obwieszczenia i inne akty władz administracji ogólnej, oraz innych władz i urzędów państwowych, z wyjątkiem centralnych, które w myśl obowiązujących przepisów mają być podawane do wiadomości publicznej na obszarze województwa, mają być ogłaszane w „Dzienniku Wojewódzkim”, o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje wyjątków (art. 122).

Moc obowiązująca powyższych aktów, o ile jest zależna od ich ogłoszenia, rozpoczyna się w terminie w aktach tych podanym, a w braku oznaczenia takiego terminu, — po upływie 14 dni od dnia wydania odnośnego numeru „Dziennika Wojewódzkiego”.

Art. 39. Rada Ministrów ustali, które władze, urzędy i organa państwowe oraz samorządowe będą obowiązane prenumerować „Dziennik Wojewódzki”. „Dziennik Wojewódzki” może prenumerować także każdy inny urząd oraz osoby fizyczne i prawne.

Rozdział III.

Wojewódzkie organa kolegialne.

Art. 40. Do współdziałania z wojewodą w wykonywaniu zadań administracji ogólnej w zakresie, ustalonym przez przepisy prawne, powołuje się czynnik obywatelski, reprezentowany przez organa samorządu wojewódzkiego.

Art. 41. Do czasu zorganizowania samorządu wojewódzkiego na zasadach, ustalonych Konstytucją, tworzy się przy wojewodzie radę wojewódzką i wydział wojewódzki, które współdziałają z wojewodą w wykonywaniu jego zadań w zakresie administracji ogólnej, stosownie do postanowień rozporządzenia niniejszego i innych przepisów prawnych.

Art. 42. Rada wojewódzka składa się z członków, wybranych przez sejmiki powiatowe i rady miejskie miast, wydzielonych z powiatowych związków komunalnych pod względem administracji samorządowej, na obszarze województwa, po jednym przez każdy sejmik, względnie radę miejską.

W skład rady wojewódzkiej może wejść każdy mieszkaniec odnośnego powiatu względnie miasta, który może być członkiem rady gminnej względnie miejskiej, z wyjątkiem czynnych funkcjonariuszów administracyjnych państwowych oraz samorządowych.

Powyższe ograniczenie nie odnosi się do funkcjonariuszów państwowej administracji centralnej.

Art. 43. Mandat członka rady wojewódzkiej trwa tak długo, jak długo trwa kadencja organu, który dokonał wyboru.

Na miejsce, opróżnione w czasie trwania kadencji, dokonywa się wyboru uzupełniającego.

Art. 44. Posiedzenia rady wojewódzkiej odbywają się przynajmniej raz na rok.

Wojewoda zwołuje posiedzenia rady i sprawuje przewodnictwo.

Zastępcą przewodniczącego jest wicewojewoda.

Na zaproszenie, względnie za zgodą wojewody, mogą brać udział w obradach bez prawa głosowania przedstawiciele władz, podległych bezpośrednio władzom centralnym, a niezespołonych z administracją ogólną, jako też urzędnicy, podlegli wojewodzie.

Do prawomocności uchwał rady niezbędna jest obecność przewodniczącego i połowy ogólnej liczby członków rady; uchwały zapadają większością głosów obecnych członków rady; przewodniczący nie głosuje.

Art. 45. Przynajmniej raz na rok wojewoda obowiązany jest na posiedzeniu rady przedstawić sprawozdanie o ogólnym stanie województwa, działalności administracji państwowej na obszarze województwa w ciągu ostatniego roku i ważniejszych zamierzeniach na przyszłość, tudzież wysłuchać opinii rady co do ogólnych potrzeb województwa oraz projektów, zarówno przedłożonych radzie przez wojewodę, jak i zgłoszonych przez członków rady.

Art. 46. Rada wojewódzka jest organem opiniodawczym.

Rada wojewódzka opinuje na żądanie wojewody w sprawach natury ogólnej, należących do kompetencji wojewody, a dotyczących ludności całego województwa lub poszczególnych jej grup.

Dla opracowania opinii i projektów w poszczególnych sprawach rada może wybierać specjalne komisje.

O ile sprawa jest pilna albo mniejszej wagi, wojewoda może zamiast opinii rady zasięgnąć opinii wydziału wojewódzkiego.

Art. 47. Wypadki, w których rada wojewódzka współdziała z głosem stanowczym, określają przepisy prawne.

Sprawy, w których rada wojewódzka współdziała z głosem stanowczym, wojewoda może przekazać wydziałowi wojewódzkiemu, jeżeli zwłoka, związana ze zwołaniem rady, zagraża interesowi publicznemu, lub jeżeli posiedzenie rady, na którego porządku

dziennym postawiono daną sprawę, nie doszło do skutku z braku kompletu członków, albo wreszcie, jeżeli rada mimo wezwania, ostatecznej uchwały nie powzięła.

Art. 48. W skład wydziału wojewódzkiego wchodzi:

1) wojewoda względnie wicewojewoda jako przewodniczący;

2) dwaj inni urzędnicy państwowi, z których jednego wyznacza i odwołuje Minister Spraw Wewnętrznych, drugiego zaś powołuje się według zasad, określonych w art. 51 i 121 ust. 3;

3) trzech członkowie, wybrani przez radę wojewódzką w głosowaniu stosunkowym z pośród mieszkańców województwa, posiadających bierne prawo wyborcze do rady wojewódzkiej (art. 42).

Oprócz trzech członków, rada wojewódzka wybiera w oddzielnem głosowaniu trzech zastępców. Każdy członek wydziału z wyboru ma swego zastępcę, którego wyznacza się według stosunku otrzymanych głosów.

Art. 49. Wybrani członkowie wydziału wojewódzkiego pełnią swoje funkcje przez przeciąg lat czterech, względnie aż do czasu dokonania przez radę wojewódzką wyboru następców.

Gdy mandat członka wydziału wygaśnie z innych powodów, aniżeli rozwiązanie wydziału lub upływ kadencji, miejsce jego w wydziale zajmuje zastępca.

Art. 50. Jeżeli wskutek nowych wyborów do sejmików powiatowych, względnie rad miejskich, skład rady wojewódzkiej zmieni się więcej niż w połowie (art. 42), wojewoda zarządzi nowe wybory członków wydziału wojewódzkiego i ich zastępców przez radę wojewódzką przed upływem czterolecia.

Art. 51. Ilekroć wydział wojewódzki jest powołany do zatwierdzania uchwał związków komunalnych (art. 55 p. 1) w sprawach finansowych, które według dotychczasowych przepisów prawnych zatwierdzał wojewoda w porozumieniu z prezesem izby skarbowej, wchodzi jako drugi urzędnik w wydziale wojewódzkim (art. 48 p. 2) prezes izby skarbowej lub inny urzędnik administracji skarbowej, przez niego wyznaczony.

Ilekroć wydział wojewódzki jest powołany do rozstrzygania lub opinijowania spraw, wchodzących w zakres administracji zdrowia publicznego lub innych działów administracji, wymienionych w art. 27, a w urzędzie wojewódzkim są dla tych działów administracji zorganizowane osobne wydziały, oddziały lub przydzieleni specjaliści referenci fachowi, wówczas jako drugiego urzędnika w wydziale wojewódzkim (art. 48 p. 2) powołuje wojewoda kierownika właściwego wydziału lub oddziału, względnie referenta fachowego.

Gdy nie zachodzi żaden z wypadków, przewidzianych w poprzednich ustępach, ani wypadek, przewidziany w art. 121 ust. 3, miejsce drugiego członka według art. 48 p. 2 zajmuje drugi urzędnik z działu spraw wewnętrznych, wyznaczony przez wojewodę.

Art. 52. Posiedzenia wydziału wojewódzkiego zwołuje wojewoda w miarę potrzeby.

Do prawomocności uchwał wymagana jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy i co najmniej 2 członków, a w szczególności jednego z urzędników, wymienionych w p. 2 art. 48, oraz jednego członka z pośród wymienionych w p. 3 art. 48.

Uchwały zapadają większością głosów obecnych członków wydziału; w razie równości głosów rozstrzyga to zdanie, za którym głosował przewodniczący.

Art. 53. Jeżeli wydział wojewódzki ma powziąć uchwałę w jednej ze spraw, wymienionych w art. 55, a dotycząca związku komunalnego, do którego organów należy członek wydziału wojewódzkiego, wtedy członek ten nie bierze udziału w obradach i głosowaniu.

Gdyby z powodu, określonego w ust. 1, nie było przepisane kompletu, wojewoda w miejsce wyłączonego członka wydziału powoła jego zastępcę.

Analogicznie postąpi wojewoda, gdy w sprawie jest bezpośrednio i osobiście zainteresowany członek wydziału lub jego krewny albo powinowaty do czwartego stopnia włącznie, a w wypadku, przewidzianym w art. 55 p. 3, jeżeli członek wydziału brał udział w wydawaniu zaskarżonej decyzji jako członek kolegium powiatowego.

Art. 54. Wydział wojewódzki ma głos doradczy we wszystkich sprawach, które wojewoda wydziałowi do zaopiniowania przekaże.

Art. 55. Wydział wojewódzki współdziała z głosem stanowczym stosownie do postanowień rozporządzenia niniejszego względnie innych przepisów prawnych, a w szczególności w sprawach, dotyczących:

1) zatwierdzania uchwał organów samorządowych, powiatowych, miejskich i gminnych w takim zakresie, w jakim prawo to przysługiwało według dotychczasowych przepisów wojewodzie samemu lub wojewodzie w porozumieniu z prezesem izby skarbowej;

2) rozstrzygania w toku instancji odwołań od orzeczeń i zarządzeń organów powiatowych związków komunalnych i miast, wydzielonych z powiatu pod względem administracji samorządowej, o ile według dotychczasowych przepisów rozstrzyganie takich odwołań służy wojewodzie;

3) rozstrzygania odwołań w toku instancji od orzeczeń i zarządzeń, które w niższej instancji zostały lub powinny być wydane przy udziale kolegium, o ile według obowiązujących przepisów takie odwołanie jest dopuszczalne;

4) sprawowania nadzoru nad samorządem powiatów, miast, wydzielonych ze związku powiatowego pod względem administracji samorządowej, oraz gmin miejskich i wiejskich w takim zakresie, w jakim według dotychczasowych przepisów nadzór ten należał do wyłącznej kompetencji wojewody, z wyłączeniem bieżących czynności nadzorczych o charakterze przygotowawczym, ogólnych zarządzeń instrukcyjnych, oraz stosowania środków przymusowych o charakterze porządkowym;

5) orzekania we wszystkich sprawach, które w myśl dotychczasowych przepisów są lub mogą być

przekazane decyzji wojewody w zastępstwie organów samorządu wojewódzkiego;

6) orzekania we wszystkich sprawach, zastrzeżonych przez ustawy i rozporządzenia wyraźnie wydziałowi wojewódzkiemu;

7) określenia sposobu wykonywania uchwał rady wojewódzkiej w sprawach, w których ona współdziała z głosem stanowczym.

Wydziałowi wojewódzkiemu nie służy jednak głos stanowczy w sprawach rozwiązywania i wyborów organów związków komunalnych, zatwierdzania w urzędzie, zawieszania i skłaniania z urzędu poszczególnych członków organów związków komunalnych oraz nakładania na tych członków kar porządkowych i dyscyplinarnych. Wojewoda, o ile decyzja w wymienionych sprawach należy wogóle do jego kompetencji, winien przed wydaniem decyzji zasięgnąć opinii wydziału wojewódzkiego, przyczem przepisy ust. 1 art. 57 i ust. 3 art. 63 znajdują zastosowanie.

Art. 56. Z chwilą zorganizowania wydziału wojewódzkiego ustaje wspomniany w p. 1 art. 55 obowiązek wojewody porozumiewania się z prezesem izby skarbowej, z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w art. 57.

Ilekcio wydział wojewódzki współdziała w zatwierdzaniu uchwał organów samorządowych w sprawie wysokości danin komunalnych, wolno prezesowi izby skarbowej, względnie wyznaczonemu prezeń urzędnikowi administracji skarbowej (art. 51 ust. 1), zgłosić na odnośnym posiedzeniu wydziału wojewódzkiego na ręce przewodniczącego sprzeciw przeciwko uchwale wydziału, która zdaniem jego jest sprzeczna z interesem Skarbu Państwa. Sprzeciw wstrzymuje wykonanie uchwały.

Sprzeciw rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 57. Jeżeli z jakiegokolwiek bądź powodu wydział wojewódzki jest niezorganizowany, albo posiedzenie wydziału nie dojdzie do skutku z braku przepisanej kompletu członków, a zwłoka zagraża interesowi publicznemu, albo jeżeli wydział mimo wezwania nie poweźmie ostatecznej uchwały, wojewoda wydaje decyzję samodzielnie bez udziału wydziału wojewódzkiego.

Przy zatwierdzaniu uchwał związków komunalnych w sprawie wysokości danin wojewoda winien się jednak porozumieć z prezesem izby skarbowej. W razie różnicy zdań między wojewodą a prezesem izby skarbowej, rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 58. Rada wojewódzka i wydział wojewódzki podejmują uchwały wyłącznie na podstawie stanu faktycznego, ustalonego w aktach.

Członkowie rady wojewódzkiej i wydziału wojewódzkiego są w wykonywaniu swoich funkcji niezależni i nie mogą być pociągani do odpowiedzialności za swoją działalność w radzie względnie wydziale, wchodzącą w zakres ich funkcji, a zgodną z prawem i obowiązkami służby.

Art. 59. Decyzje wojewody, powzięte przy współdziałaniu rady lub wydziału, wprowadza wojewoda w życie przy pomocy podległych sobie władz i urzędów.

Uchwały rady i wydziału, naruszające obowiązujące przepisy, wojewoda winien zawiesić i przedłożyć bezzwłocznie do rozstrzygnięcia właściwemu ministrowi.

Przepisy o środkach prawnych od decyzji wojewodów odnoszą się również do wypadków, w których decyzje te zostały wydane przy współdziałaniu czynnika obywatelskiego stosownie do przepisów rozporządzenia niniejszego.

Art. 60. Minister Spraw Wewnętrznych może rozwiązać radę wojewódzką względnie wydział wojewódzki przed upływem kadencji i zarządzić ponowne ich skompletowanie.

Po rozwiązaniu rady wojewódzkiej, a przed zebraniem się nowej, wszystkie sprawy należące do zakresu działania rady wojewódzkiej załatwia wydział wojewódzki, a gdy wydział jest rozwiązany, — wojewoda samodzielnie. W wypadku rozwiązania wydziału wojewódzkiego, sprawy należące do zakresu działania wydziału załatwia samodzielnie wojewoda z uwzględnieniem przepisu ust. 2 art. 57.

Art. 61. Członkowie rady wojewódzkiej oraz członkowie wydziału wojewódzkiego, pochodzący z wyboru, mają jedynie prawo do zwrotu kosztów podróży i poboru diet za dni posiedzeń według zasad, przyjętych dla urzędników państwowych VI stopnia służbowego.

Wydatki na diety i koszty podróży członków rady wojewódzkiej ponoszą te związki komunalne, które ich wybrały. Koszty, związane z urzędowaniem członków wydziału wojewódzkiego, pochodzących z wyboru, rozkłada wydział wojewódzki w równych częściach na wszystkie powiatowe związki komunalne i gminy miast, wydzielonych na terenie województwa.

Art. 62. Każdy członek względnie tegoż zastępca, wybrany do rady wojewódzkiej lub wydziału wojewódzkiego, który mimo należytego zawiadomienia o terminie posiedzenia rady względnie wydziału nie jawi się na posiedzeniu bez usprawiedliwionej przyczyny, podlega grzywnie do stu złotych, którą nakłada wojewoda. Od orzeczenia wojewody, nakładającego grzywnę, niema odwołania.

Nieusprawiedliwiona nieobecność na pięciu posiedzeniach rady względnie wydziału, albo też na trzech posiedzeniach po sobie następujących, powoduje utratę mandatu.

Art. 63. Członkowie rad wojewódzkich oraz wydziałów wojewódzkich, pochodzący z wyboru, winni na posiedzeniu rady względnie wydziału złożyć w ręce wojewody przyrzeczenie w miejsce przysięgi, iż przestrzegać będą ustaw i wypełniać sumiennie swoje obowiązki.

Blizsze przepisy o wyborach względnie powoływaniu członków rad wojewódzkich i wydziałów wojewódzkich oraz o trybie obradowania i urzędowania tych organów wyda Minister Spraw Wewnętrznych.

W wypadkach, w których w myśl rozporządzenia niniejszego wojewoda uprawniony jest do decydowania z pominięciem właściwego kolegium (art. 47 ust. 2 i 57), winien on decyzję swoją podać do wiadomości kolegium na najbliższym posiedzeniu.

Rozdział IV.

Powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 64. Na czele powiatu stoi starosta powiatowy, mianowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Starosta powiatowy podlega pod względem osobowym w granicach przepisów regulujących stosunki państwowej służby cywilnej wojewodzie względnie Ministrowi Spraw Wewnętrznych, pod względem służbowym zaś — bezpośrednio wojewodzie.

Art. 65. Do starosty powiatowego stosuje się analogicznie postanowienia art. 9, 10 p. 1 i 2, 13, 21 ust. 2 i 22 ust. 2.

Wojewoda za zgodą Ministra Spraw Wewnętrznych może przekazywać do odwołania poszczególnym starostom niektóre lub wszystkie uprawnienia, wynikające z art. 10 p. 3 i 4, 11, 12 ust. 1, 14, 24 oraz 25 o ile Rada Ministrów w uchwale, o której mowa w art. 25 nie zastrzeże powyższych uprawnień wyłącznie wojewodzie. W tym wypadku mają analogiczne zastosowanie postanowienia art. 21 ust. 1, 22 ust. 1, 23 i 26. W wypadkach, przewidzianych w powyższych artykułach, w miejsce powołanych w tych artykułach władz, urzędów i organów, podlegających bezpośrednio władzom centralnym, wstępują odpowiednie władze, urzędy i organa, działające na obszarze właściwego powiatu.

Art. 66. Uprawnienia z art. 12 nadane starostom, odnoszą się tylko do władz, urzędów i zakładów, mających swą siedzibę na obszarze powiatu, a niepodlegających bezpośrednio władzom centralnym.

Jeżeli w wypadku, przewidzianym w art. 11, nie dojdzie do uzgodnienia poglądów między starostą powiatowym a naczelnikiem odnośnego urzędu, starosta powiatowy przedkłada sprawę wojewodzie, który postępuje według przepisów art. 11.

W wypadku, przewidzianym w art. 26 ust. 1, starosta powiatowy jest uprawniony do bezpośredniego porozumiewania się z władzami równorzędnymi, z władzami wyższymi zaś z reguły za pośrednictwem wojewody. Wyjątki od tej zasady ustali rozporządzenie Rady Ministrów. W wypadkach tych starosta powiatowy winien w każdym razie podać sprawę niezwłocznie do wiadomości wojewodzie.

Art. 67. Do zakresu działania starosty powiatowego jako szefa administracji ogólnej należą wszystkie sprawy administracji państwowej na obszarze powiatu, o ile na mocy obowiązujących przepisów nie są zastrzeżone właściwości władz naczelnych, wojewody i innych władz państwowych, ani nie należą do zakresu działania powiatowych związków komunalnych, gmin miejskich i wiejskich oraz obszarów dworskich.

W zakresie spraw administracji ogólnej starosta powiatowy jest odpowiedzialnym wykonawcą zleceń wojewody oraz sprawuje analogicznie funkcje, wymienione w art. 29 p. 2, 3 i 4.

Stosunek starosty powiatowego do organów komunalnych normują osobne przepisy prawne.

Art. 68. Starosta powiatowy załatwia sprawy, należące do jego kompetencji, przy pomocy staro-

stwa oraz przy pomocy innych podległych mu na obszarze powiatu władz, urzędów i organów.

Starostę powiatowego zastępuje jeden z urzędników starostwa, wyznaczony przez wojewodę.

Art. 69. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami wydaje przepisy ogólne, dotyczące wewnętrznej organizacji starostw i trybu ich urzędowania, z uwzględnieniem następujących zasad:

1) łączenia w rękę poszczególnych referentów spraw jednorodnych pod względem prawnym i faktycznym;

2) zastrzeżenia pewnych kategorii spraw ze szczególnym uwzględnieniem spraw wojskowych i karno-administracyjnych urzędnikom posiadającym specjalne przygotowanie;

3) ustalenia zakresu odpowiedzialności urzędników poszczególnych kategorii i stanowisk ze specjalnym uwzględnieniem urzędników fachowych;

4) zastępstwa starosty.

Na podstawie tych ogólnych przepisów wojewoda ustala organizację podległych mu starostw z uwzględnieniem warunków miejscowych.

Art. 70. Z ważnych względów może Minister Spraw Wewnętrznych ustanowić w drodze rozporządzenia poza urzędową siedzibą starosty organ, podległy staroście powiatowemu, uprawniony do stałego spełniania na oznaczonym obszarze powiatu pod nadzorem starosty powiatowego określonych zadań z zakresu działania starosty powiatowego oraz wydawania w imieniu starosty samoistnych orzeczeń i zarządzeń ze skutkiem prawnym równym orzeczeniom i zarządzeniom starosty.

Art. 71. Dla ułatwienia urzędowania oraz utrzymania ścisłego wzajemnego stosunku między władzami administracyjnymi a ludnością niektóre sprawy, określone bliżej dla każdego powiatu przez wojewodę, mogą być załatwiane periodycznie poza miejscem urzędowej siedziby starosty powiatowego przez starostę lub wyznaczonych przez wojewodę urzędników starostwa.

Urzednicy ci mogą być upoważnieni przez wojewodę do wydawania zarządzeń i orzeczeń za starostę powiatowego i ze skutkiem prawnym równym zarządzeniom i orzeczeniom starosty.

Art. 72. Przepisy rozporządzenia niniejszego odnoszą się również do starosty morskiego ze zmianami, wynikającymi z osobnych przepisów dotyczących stanowiska i zakresu działania tego starosty.

Art. 73. Miasta liczące na podstawie powszechnego spisu ludności więcej niż 75.000 mieszkańców tworzą odrębne powiaty miejskie dla celów administracji państwowej.

O ile od powszechnego spisu ludności minie więcej, aniżeli pięć lat, Rada Ministrów może zezwolić na przeprowadzenie osobnego spisu ludności na obszarze gminy.

Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia tworzyć wyjątkowo powiaty miejskie dla celów administracji państwowej z miast liczących mniej aniżeli 75.000 mieszkańców.

Art. 74. Na czele powiatu miejskiego (art. 73) stoi starosta grodzki, mianowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 75. Funkcje starosty grodzkiego Minister Spraw Wewnętrznych może powierzyć staroście powiatowemu powiatu sąsiadującego z powiatem miejskim.

Art. 76. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia przekazywać do odwołania wszystkie lub poszczególne funkcje starostów grodzkich prezydentom miast stanowiących samoistne powiaty, o ile miasta te posiadają warunki zabezpieczające należyte sprawowanie administracji państwowej.

Prezydenci miast spełniają powyższe funkcje przy pomocy urzędników miejskich, którzy im w tym zakresie bezpośrednio podlegają.

Art. 77. Rada Ministrów będzie ustalała w drodze rozporządzenia, w których miastach, wydzielonych jako osobne powiaty miejskie dla celów administracji ogólnej państwowej, postanowienia art. 10 — 26 mają mieć zastosowanie do starostów grodzkich, do prezydentów tych miast, względnie innych osób (art. 75), o ile sprawują funkcje starostów grodzkich.

Art. 78. Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych, przedstawiony po porozumieniu się z właściwymi ministrami, może w drodze rozporządzenia poruczać do odwołania wszystkim lub niektórym wydziałom powiatowym oraz magistratom miast, wydzielonych z powiatowych związków komunalnych, funkcje powiatowych władz administracji ogólnej w dziedzinie administracji drogowej (nie łącznie dróg państwowych i wojewódzkich), administracji zdrowia publicznego, weterynaryjnej, budowlanej, opieki społecznej i pośrednictwa pracy, o ile odnośne powiatowe związki komunalne i gminy miejskie zobowiązują się ustanowić odpowiednich funkcjonariuszy, których sposób przyjmowania i kwalifikacje określi rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Z chwilą przejścia powyższych funkcji, wydziały powiatowe względnie magistraty mają obowiązek spełniać je tak długo, dopóki w drodze rozporządzenia Rady Ministrów funkcje te nie zostaną im odejęte.

Przepisy artykułu niniejszego nie naruszają postanowień art. 10 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 6, poz. 32) w zakresie uprawnień Ministra Robót Publicznych do przekazywania poszczególnym gminom odcinków dróg, w ich obrębie położonych.

Art. 79. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, ustali szczegółowe przepisy dotyczące załatwiania spraw, przekazanych w myśl art. 78.

Nadzór nad wykonywaniem tych funkcji, jako też rozstrzygnięcie odwołań od decyzji, wydawanych w tym zakresie przez wydziały powiatowe i magistraty, należy do właściwego wojewody przy współudziale wydziału wojewódzkiego (art. 55).

Rozdział V.

Powiatowe organa kolegjalne.

Art. 80. Do współdziałania ze starostą powiatowym w wykonywaniu zadań administracji ogólnej powołany jest w zakresie, ustalonym przez rozporządzenie niniejsze i przepisy specjalne, czynnik obywatelski, reprezentowany przez organa samorządu powiatowego.

Art. 81. Do powiatowych organów kolegjalnych mają analogiczne zastosowanie przepisy art. 44, 45, 46, 47, 52 ust. 1 i 3, 54, 57 ust. 1, 58, 59, 60, 61, 62 i 63 z tą zmianą, że radzie wojewódzkiej odpowiada sejmik powiatowy, wydziałowi wojewódzkiemu — wydział powiatowy, a wojewodzie — starosta. W wypadku, przewidzianym w ust. 2 art. 59, rozstrzyga wojewoda.

Dotychczasowe przepisy o nadzorze nad samorządem gmin miejskich i wiejskich, wykonywanym w instancji powiatowej, pozostają bez zmiany.

Art. 82. Wydział powiatowy współdziała z głosem stanowczym w wypadkach, przewidzianych w ustawach.

Art. 83. Do trybu obradowania i urzędowania powiatowych organów kolegjalnych mają zastosowanie przepisy obowiązujące w tej mierze w stosunku do organów samorządu powiatowego, o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej (art. 81).

Minister Spraw Wewnętrznych władny jest wydawać w drodze rozporządzenia potrzebne przepisy szczegółowe.

Art. 84. Przepisy rozdziału niniejszego mają analogiczne zastosowanie odnośnie do kolegjalnego współdziałania czynnika obywatelskiego w powiatowej administracji ogólnej, sprawowanej w miastach stanowiących powiaty miejskie dla celów administracji państwowej, z tą zmianą, że w miejsce sejmiku powiatowego względnie wydziału powiatowego współdziałać będzie w zależności od rodzaju spraw, — z prezydentem miasta względnie starostą grodzkim (powiatowym), na ich wezwanie i pod ich przewodnictwem, kolegjum, powołane z członków rady miejskiej względnie magistratu.

Rozdział VI.

Miasto stołeczne Warszawa.

Art. 85. Do czasu unormowania w drodze ustawy ustroju samorządu m. st. Warszawy, władzami administracji ogólnej na obszarze m. st. Warszawy są:

- a) Komisarz Rządu m. st. Warszawy;
- b) starostowie grodzcy;
- c) w zakresie spraw, określonych w art. 90 rozporządzenia niniejszego, magistrat m. st. Warszawy.

Art. 86. Przepisy rozporządzenia niniejszego dotyczące stanowiska i zakresu działania wojewodów, mają analogiczne zastosowanie do Komisarza Rządu, z wyjątkiem postanowień art. 40 — 63.

Przepisy art. 10 — 26, z wyjątkiem art. 20 p. 1, nie mają zastosowania odnośnie do państwowych władz i organów centralnych.

Art. 87. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia podzieli dla celów administracji ogólnej obszar m. st. Warszawy na powiaty grodzkie.

Art. 88. Na czele administracji ogólnej w powiatach grodzkich stoją starostowie grodzcy, mianowani przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 89. Przepisy rozporządzenia niniejszego, dotyczące stanowiska i zakresu działania starostów powiatowych, mają analogiczne zastosowanie do starostów grodzkich w m. st. Warszawie, z wyjątkiem postanowień art. 80 — 84.

Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia, w jakim zakresie postanowienia art. 10 — 26 będą miały zastosowanie do starostów grodzkich.

Art. 90. Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych, przedstawiony po porozumieniu się z właściwymi ministrami, może poruczyć magistratowi m. st. Warszawy wszystkie lub niektóre działy administracji, wymienione w art. 78. W tym wypadku stosują się analogicznie przepisy art. 78 i 79 ust. 1 z tą zmianą, że magistrat m. st. Warszawy sprawuje administrację w instancji powiatowej i wojewódzkiej, podlegając w tym zakresie bezpośrednio właściwym władzom naczelnym. Bliższe szczegóły w tym względzie określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Rozdział VII.

Województwa: poznańskie i pomorskie.

Art. 91. Przepisy rozporządzenia niniejszego obowiązują na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego ze zmianami, wynikającymi z postanowień art. 92 — 107.

Art. 92. Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego nie tworzy się rad wojewódzkich. Ilekroć przepisy rozporządzenia niniejszego względnie inne przepisy prawne mówią o właściwości rad wojewódzkich, wchodzi w miejsce tych rad sejmiki wojewódzkie, — o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej.

Sprawozdanie, o którym mowa w art. 45, wojewoda składa sejmikowi wojewódzkiemu.

Art. 93. Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego zadania wydziałów wojewódzkich, o których mowa w rozporządzeniu niniejszem, spełniają istniejące obecnie w tych województwach wydziały wojewódzkie wojewódzkich związków komunalnych.

Wydziały te współdziałają w zakresie państwowej administracji ogólnej w sposób, określony przez rozporządzenie niniejsze (art. 98).

Art. 94. Do czasu ustalenia organizacji sądownictwa administracyjnego na całym obszarze Rzeczypospolitej, istniejące na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego wojewódzkie sądy administracyjne i wydziały powiatowe (miejskie) spełniają nadal funkcje sądów administracyjnych.

Rozporządzenie niniejsze nie narusza organizacji, właściwości i postępowania specjalnych sądów administracyjnych (górnictwych, kultury leśnej i t. d.).

Art. 95. Właściwość wymienionych w art. 94 ust. 1 sądów administracyjnych obejmuje od chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w ramach przepisów prawnych, obowiązujących na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego, orzecznictwo:

1) w sprawach, wymienionych w ust. 2 § 54 ustawy z dnia 30 lipca 1833 r. o ogólnej administracji kraju (Zb. u. pr. str. 195);

2) w sprawach, rozstrzyganych przez wydziały powiatowe (miejskie) i wojewódzkie sądy administracyjne w postępowaniu uchwałowym na podstawie ustnej rozprawy, o ile rozprawę taką sąd uzna za konieczną ze względu na wyraźny przepis prawny lub ze względu na prawo strony;

3) w sprawach, w których według dotychczasowych przepisów przysługiwało prawo wyboru środków prawnych w postępowaniu spornem lub innym.

Art. 96. Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego wszystkie sprawy:

1) które były dotychczas załatwiane przez wydziały powiatowe (miejskie) jako sądy administracyjne oraz wojewódzkie sądy administracyjne, a stosownie do art. 95 nie będą podlegały ich orzecznictwu;

2) które były załatwiane w drodze postępowania uchwałowego, o ile nie chodzi o sprawy, określone w art. 95 p. 2, wreszcie

3) które są wymienione w art. 55 i 82, o ile w myśl art. 95 nie należą do kompetencji wspomnianych w p. 1 artykułu niniejszego sądów administracyjnych lub w myśl ostatniego ustępu art. 55 do kompetencji wojewody samego,

należą od wejścia w życie rozporządzenia niniejszego do zakresu działania wydziałów wojewódzkich względnie wydziałów powiatowych, jako kolegów współdziałających z wojewodami i starostami w sprawowaniu czynności administracji ogólnej w sposób, określony w rozporządzeniu niniejszem.

W miastach, w których istnieją wydziały miejskie jako sądy administracyjne, wydziały te uchwalają w zakresie właściwości wydziałów powiatowych.

W miastach, niewydzielonych z powiatów, przechodzi właściwość zarządów miejskich jako władz uchwałowych na właściwe wydziały powiatowe.

Art. 97. Uchyła się postanowienia art. 1 rozporządzenia Ministra b. dzielnicy pruskiej z dn. 21 lutego 1920 r. dotyczącego utworzenia Wojewódzkich Rad Administracyjnych oraz Wojewódzkich Sądów Administracyjnych (Dz. Urz. Min. b. dz. pr. Nr. 10, poz. 81); dotychczasowe kompetencje wojewódzkich rad administracyjnych przechodzą w granicach, oznaczonych postanowieniami rozporządzenia niniejszego, na wydziały wojewódzkie.

Art. 98. Funkcje, wynikające z przepisów rozporządzenia niniejszego, wydziały wojewódzkie na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego spełniają za pośrednictwem osobnych izb wydziałów wojewódzkich (izb wojewódzkich), w których skład wchodzi trzech członków, wyznaczeni drogą losowania zśród członków wydziału wojewódzkiego.

W skład izb wojewódzkich wchodzi ponadto wojewoda oraz dwaj inni urzędnicy państwowi, z których jednego wyznacza i odwołuje Minister Spraw

Wewnętrznych, drugiego zaś powołuje się przy analogicznem zastosowaniu zasad, określonych w art. 51 i art. 121 ust. 3.

W wypadku, przewidzianym w ustępie ostatnim art. 51, miejsce drugiego członka według art. 48 p. 2 zajmuje sędzia właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Obradom izb przewodniczy wojewoda względnie wicewojewoda.

Dla członków izby wojewódzkiej, wylosowanych względnie powołanych, będą w ten sam sposób i w takiej samej liczbie wyznaczeni zastępcy.

Art. 99. Postępowanie przed wymienionemi w art. 94 sądami administracyjnymi odbywa się według przepisów o postępowaniu sporno-administracyjnem, zaś przed izbami wojewódzkimi i przed wydziałami powiatowemi (miejskimi; art. 96 i 98) według przepisów o postępowaniu uchwałowem oraz według przepisów rozporządzenia niniejszego.

Z chwilą zorganizowania izb wojewódzkich, będą zastosowane na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego przepisy art. 56 rozporządzenia niniejszego.

Wydatki, połączone z urzędowaniem izb wojewódzkich (art. 61), ponoszą właściwe wojewódzkie związki komunalne.

Grzywny, ściągane na mocy art. 62, stanowią dochód wojewódzkich związków komunalnych.

Art. 100. Decyzje wojewodów, powzięte w II instancji przy udziale izb wojewódzkich, są ostateczne.

Przeciw decyzjom, powziętym w I instancji, o ile w myśl obowiązujących przepisów nie są ostateczne, służy odwołanie do właściwego ministra, a w sprawach dotyczących nadzoru nad samorządem — w każdym razie do Ministra Spraw Wewnętrznych.

Środki prawne w postępowaniu uchwałowem, które przysługiwały dotychczas od uchwał wydziałów powiatowych do wojewódzkich sądów administracyjnych, wnosi się do izb wojewódzkich, które podejmują co do nich ostateczne uchwały.

Art. 101. Obowiązujące na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego przepisy prawne, które uprawniają do wyboru środków prawnych w postępowaniu spornem lub jakimkolwiek innem, pozostają bez zmiany.

Art. 102. Znosi się przewidziane w przepisach obowiązujących na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego osobne kolegialne urzędy wojewódzkie. Kompetencje zebrań plenarnych lub wydziałowych tych urzędów przechodzą na wojewodów.

Urzędy wojewódzkie w województwach: poznańskim i pomorskim będą zorganizowane na zasadach ogólnych, zawartych w rozdziale II rozporządzenia niniejszego.

Art. 103. Z chwilą wejścia w życie rozporządzenia niniejszego na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego, będą podlegać starostom i wchodzić w skład starostw: lekarze powiatowi i lekarze weterynaryjni,

Okręgi służbowe wymienionych organów mogą obejmować jeden lub kilka powiatów, nie mogą jednak obejmować części różnych powiatów. W tych wypadkach do organów tych mają zastosowanie przepisy ust. 2 art. 3.

W sprawie stosunku powiatowych władz administracji ogólnej do osobnych urzędów i organów administracji robót publicznych ma zastosowanie art. 120 rozporządzenia niniejszego.

Art. 104. Do czasu wydania ogólnej ustawy o podziale administracyjnym Państwa, Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych, przedłożony po wysłuchaniu zainteresowanych ciał samorządowych, może dokonywać na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego zmian granic powiatów, granic gmin wiejskich i miejskich oraz obszarów dworskich, tworzyć nowe względnie znosić istniejące.

Zmiany w podziale dla celów administracji ogólnej pociągają za sobą tem samem odpowiednie zmiany obszarów odnośnych jednostek samorządu terytorjalnego.

Przepisy regulujące sposób rozdzielania majątku i ustalania obowiązku zainteresowanych ciał samorządowych pozostają bez zmiany.

Art. 105. Na obszar województwa poznańskiego rozciąga się istniejąca na obszarze województwa pomorskiego organizacja wójtostw (§§ 46 — 73 ordynacji powiatowej z dnia 19 marca 1881 r.; Zb. u. p. str. 179).

Równocześnie uchyla się przepisy dotyczące ustanowienia komisarzy obwodowych w b. Wielkiem Księstwie Poznańskim.

Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia znosić wójtostwa na obszarze województw: pomorskiego i poznańskiego i wydawać w związku z tem przepisy przejściowe potrzebne celem przekazania funkcji tych organów innym organom.

Art. 106. Do wojewódzkich sądów administracyjnych w województwach: poznańskim i pomorskim odnoszą się tylko uprawnienia wojewodów, przewidziane w art. 13, 16, 17 i 19, zaś przewidziane w art. 12 o tyle, o ile nie dotyczą funkcji orzeczniczych tych sądów.

Art. 107. Stosunek władz administracji ogólnej do urzędów ubezpieczeń społecznych na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego pozostaje bez zmiany.

Rozdział VIII.

Wydawanie rozporządzeń i wykonywanie zarządzeń.

Art. 108. Wojewodowie i Komisarz Rządu mają prawo wydawania:

- 1) rozporządzeń wykonawczych:
 - a) w wypadkach, w których poszczególne ustawy lub wydane na ich podstawie rozporządzenia wyraźnie wojewodom to prawo nadają;
 - b) w wypadkach, w których ustawy i rozporządzenia poruczają ogólnie wykonanie mini-

strom, których organami w odnośnym przedmiocie są władze administracji ogólnej, — w zakresie spraw, które minister w drodze rozporządzenia wojewodom do uregulowania przekazuje;

2) rozporządzeń porządkowych w celu ochrony bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego w wypadkach, nieunormowanych osobnymi przepisami prawnymi.

Art. 109. Rozporządzeniami porządkowymi, o których mowa w p. 2 art. 108, można z mocą obowiązującą na całym obszarze lub na części województwa nakazać lub zakazać pewnych czynności, jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, że działania lub zaniechania wywołają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia lub mienia obywateli, albo naruszają spokój lub porządek publiczny.

Rozporządzenia porządkowe wydaje wojewoda za uprzednią zgodą wydziału wojewódzkiego. W wypadkach niedopuszczających zwłoki wojewoda jest uprawniony do wydawania rozporządzeń porządkowych także przed uzyskaniem zgody wydziału wojewódzkiego; jeżeli jednak wojewoda nie uzyska zgody wydziału wojewódzkiego w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia rozporządzenia, albo też jeżeli wydział wojewódzki zgody odmówi, rozporządzenie traci moc obowiązującą.

Wojewoda może uchylić względnie zmienić rozporządzenie porządkowe tylko za zgodą wydziału wojewódzkiego.

Rozporządzenie porządkowe wojewoda ogłasza w Dzienniku Wojewódzkim.

Minister Spraw Wewnętrznych może uchylić rozporządzenia porządkowe, wydawane przez wojewodów.

Art. 110. W rozporządzeniu, wydanem w myśl art. 108, należy powołać:

1) w wypadku, przewidzianym w p. 1 lit. a) art. 108, upoważnienie, zawarte w odnośnym przepisie prawnym;

2) w wypadku, przewidzianym w p. 1 lit. b) art. 108, upoważnienie, zawarte w rozporządzeniu niniejszym, przepisy wykonawcze, zawarte w odnośnej ustawie, i wydane już rozporządzenie wykonawcze ministra;

3) w wypadku, przewidzianym w p. 2 art. 108, upoważnienie, zawarte w rozporządzeniu niniejszym.

Art. 111. Przekroczenie rozporządzeń wojewody (komisarza rządu), wydanych na zasadzie art. 108 p. 2 rozporządzenia niniejszego, ulega karze grzywny do pięciuset złotych lub karze aresztu do 14 dni, albo obu tym karom łącznie.

W orzeczeniu skazującym władza administracyjna oznacza karę aresztu zastępczego na wypadek nieściągalności grzywny, według swobodnego uznania, jednak nie powyżej dni 14.

Do orzekania o czynach, karalnych według postanowień artykułu niniejszego, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Przeciwko orzeczeniu tych władz można w ciągu dni siedmiu od dnia doręczenia orzeczenia wnieść

na ręce tej władzy administracji ogólnej, która orzeczenie wydała, odwołanie się do właściwego sądu okręgowego.

Sąd ten rozstrzyga prawomocnie przy odpowiednim zastosowaniu przepisów dotyczących odwołań od wyroków sądów powiatowych (pokoju).

Sąd okręgowy nie może jednak uchylić orzeczenia z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania przez władze administracyjne.

Odwołanie się do sądu nie wstrzymuje wykonania kary; kary pozbawienia wolności nie wolno jednak wykonać bez zgody oskarżonego przed prawomocnością orzeczenia.

Art. 112. W celu przeprowadzania swoich zarządzeń władze administracyjne stosują następujący tryb postępowania:

1) władza wzywa w drodze pisemnej z zagrożeniem zastosowania przymusu do wykonania zarządzenia w określonym przez nią terminie, a jeśli zwłoka grozi niebezpieczeństwem — do bezzwłocznego wykonania;

2) po upływie terminu, określonego przez władzę, względnie niewykonania bezzwłocznego, władza może zarządzić wykonanie czynności przez osobę trzecią i ściągnąć od zobowiązanego koszty, związane z wykonaniem;

3) jeżeli zarządzonej czynności nie można wykonać przez osobę trzecią lub gdy jest rzeczą pewną, że obowiązany nie będzie w stanie pokryć kosztów wykonania przez osobę trzecią, władza po upływie terminu, oznaczonego w p. 1, celem zmuszenia zobowiązanego do wykonania czynności nakłada na niego zagrożoną ewentualnie karę pieniężną do pięciuset złotych i określa ponowny termin do wykonania czynności pod zagrożeniem ponownej kary pieniężnej; środek ten można powtarzać, jednak suma oznaczonych w ten sposób kar pieniężnych nie może przewyższać kwoty dwóch tysięcy złotych; na wypadek nieściągalności poszczególnej kary pieniężnej ma zastosowanie art. 111 ust. 2;

4) gdy chodzi o obowiązek znoszenia lub zaniechania, władza w każdym wypadku przeciwdziałania orzeka celem wymuszenia zachowania się zgodnego z prawem karę pieniężną do pięciuset złotych lub areszt do czternastu dni; suma kar pieniężnych nie może przewyższać pięciu tysięcy złotych, a kar aresztu — trzech miesięcy; na wypadek nieściągalności poszczególnej kary pieniężnej ma zastosowanie art. 111 ust. 2;

5) przymus bezpośredni wolno stosować jedynie w tych wypadkach, w których wykonanie zarządzenia w inny sposób nie jest możliwe;

6) należytości pieniężne w zakresie administracji ogólnej, nałożone prawomocnie, władze administracyjne ściągają za pośrednictwem własnych organów, albo organów gminnych;

jeżeli mimo uprzedniego upomnienia, w którym wskazano miejsce i termin zapłaty, należytość nie zostanie uiszczona, — należy zastosować środki egzekucyjne przepisane przy ściąganiu zaległych podatków bezpośrednich

Art. 113. Postanowienia rozdziału niniejszego nie naruszają obowiązujących przepisów prawnych, które władzom administracji ogólnej przyznają upraw-

nienia dalej idące, aniżeli te, o których mowa w art. 108, 109, 111 i 112.

Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego zamiast przepisów, zawartych w art. 108 p. 2, 109 i 112, pozostają w mocy przepisy dotychczasowe.

Rozdział IX.

Przepisy przejściowe.

Art. 114. Kasuje się rady wojewódzkie na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogrodzkiego i wileńskiego. Funkcje tych rad przechodzą na wojewódzkie ciała kolegjalne, wymienione w art. 40 i 41.

Art. 115. Na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego wybory do rad wojewódzkich zarządzi Minister Spraw Wewnętrznych po przeprowadzeniu wyborów do rad (sejmików) powiatowych.

Do czasu utworzenia rad wojewódzkich funkcje tych rad sprawować będą wydziały wojewódzkie. Członków wydziałów wojewódzkich, o których mowa w art. 48 p. 3, powoła Minister Spraw Wewnętrznych z pośród obywateli zamieszkałych na obszarze województwa, a posiadających bierne prawo wyborcze do rady wojewódzkiej (art. 42).

Art. 116. Przepisy rozdziału V wejdą w życie na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego po dokonaniu nowych wyborów do rad (sejmików) powiatowych.

Art. 117. W miastach, w których w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego organa miejskie sprawują funkcje powiatowej administracji ogólnej, winny one funkcje te sprawować nadal, dopóki Rada Ministrów w drodze osobnego rozporządzenia inaczej nie postanowi. To samo dotyczy organów państwowych, które w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego sprawują w tych miastach wszystkie lub niektóre funkcje administracji ogólnej. Organa te otrzymują tytuł i stanowisko starostów grodzkich.

Oдноśnie do kolegjalnego współdziałania czynnika obywatelskiego w powiatowej administracji ogólnej, sprawowanej przez organa miejskie, wymienione w poprzednim ustępie, znajduje analogiczne zastosowanie przepis art. 84.

Art. 118. Właściwi ministrowie w sprawach, należących do bezpośredniego zakresu działania wojewodów (art. 27), są uprawnieni zastrzeżone im dotychczas decyzje przekazywać w drodze rozporządzeń wojewodom oraz Komisarzowi Rządu, zaś decyzje, zastrzeżone dotychczas wojewodom, przekazywać starostom powiatowym, starostom grodzkim oraz innym władzom administracji ogólnej.

Właściwi ministrowie są również uprawnieni do przekazywania Komisarzowi Rządu decyzji, zastrzeżonych z reguły starostom.

Art. 119. Do urzędników fachowych w rozumieniu art. 34 zalicza się w dziale administracji pracy i opieki społecznej naczelników wydziałów, względnie kierowników oddziałów dla tych spraw w urzędach wojewódzkich, oraz wojewódzkich inspektorów opieki społecznej i pośrednictwa pracy, zaś w dziale administracji robót publicznych:

1) funkcjonariuszów pomocniczych, przydzielonych do załatwiania spraw przy budowie i utrzymaniu budowli publicznych naziemnych, wodnych i drogowych;

2) funkcjonariuszów, opłacanych z kredytów budowlanych Ministerstwa Robót Publicznych względnie innych ministerstw.

Art. 120. W zakresie administracji robót publicznych dotychczasowy stosunek powiatowych władz administracji ogólnej do osobnych urzędów i organów technicznych pozostaje bez zmiany do czasu ich zespolenia w drodze rozporządzenia Ministra Robót Publicznych, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 121. W ciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie rozporządzenia niniejszego Rada Ministrów zdecyduje w drodze rozporządzenia, które kolegia (rady, komisje, ciała doradcze i t. d.), współdziałające obecnie na obszarze województw i powiatów przy udziale czynnika obywatelskiego z głosem opiniodawczym lub stanowczym w wykonywaniu zadań administracji ogólnej, mają być nadal utrzymane.

Po upływie tego terminu uprawnienia kolegów, co do których Rada Ministrów nie wyda żadnej decyzji, przechodzą na wojewódzkie i powiatowe organa kolegjalne (art. 40, 41 i 80).

W celu wykonania przepisów artykułu niniejszego Rada Ministrów jest władna wydać potrzebne przepisy przechodnie i wykonawcze. W szczególności, w związku z przekazaniem czynności poszczególnych kolegów wydziałom wojewódzkim Rada Ministrów może określić, jaki urzędnik winien uczestniczyć w odnośnych obradach wydziału wojewódzkiego w miejsce drugiego członka według art. 48 p. 2 rozporządzenia niniejszego.

Przepisy artykułu niniejszego nie mają zastosowania do wojewódzkich rad wodnych.

Art. 122. W ciągu 2 miesięcy od wejścia w życie rozporządzenia niniejszego Rada Ministrów oznaczy w drodze rozporządzenia, które z wychodzących dotychczas na obszarze województw względnie powiatów dzienniki urzędowe mają być skasowane.

Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego wszelkie zarządzenia i obwieszczenia, które na mocy istniejących przepisów prawnych były ogłaszane w Orędowniku Publicznym Dziennika Urzędowego Województwa, winny być odtąd ogłaszane w Dzienniku Wojewódzkim.

Artykuły: 38 i niniejszy nie dotyczą ogłoszeń płatnych, które według dotychczasowych przepisów są zamieszczane w publikacjach urzędowych.

Art. 123. Minister Spraw Wewnętrznych jest uprawniony do występowania z inicjatywą wobec

właściwych ministrów oraz Rady Ministrów w sprawie rozporządzeń, o których mowa w art. 118, 121 i 123.

O ile właściwy minister nie wyrazi swojej zgody, decyduje Rada Ministrów.

Art. 124. Sprawy, będące w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w toku postępowania, niezakończony w danej instancji, winny być załatwione w tejże instancji przy zastosowaniu dotychczas obowiązujących przepisów.

W dalszym postępowaniu, prowadzonym w toku instancji, należy do spraw tych pod względem rodzaju postępowania, właściwości władz i dopuszczalności środków prawnych, stosować przepisy rozporządzenia niniejszego.

Jeżeli orzeczenie względnie uchwała, wydane w danej instancji, zostały doręczone przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, a środek prawny do dalszej instancji nie został jeszcze wniesiony, — należy postępować tak, jakgdyby orzeczenie względnie uchwała danej instancji zostały wydane i doręczone w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 125. Niezależnie od uprawnień, nadanych Radzie Ministrów względnie ministrom w poszczególnych artykułach rozporządzenia niniejszego, a dotyczących jego wykonania, Rada Ministrów ma prawo wydawać w drodze rozporządzenia przepisy uzgadniające, przejściowe i wykonawcze, które okażą się niezbędne dla wprowadzenia w życie organizacji władz administracji ogólnej, przewidzianej w rozporządzeniu niniejszem i przystosowania dotychczasowego zakresu działania, organizacji i kompetencji władz i urzędów, sprawujących obecnie funkcje administracji ogólnej, do nowej organizacji, w rozporządzeniu niniejszem przewidzianej.

Rozdział X.

Przepisy końcowe.

Art. 126. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, a co do orzecznictwa karnego — Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 127. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia i obowiązuje na obszarze całej Rzeczypospolitej, z wyjątkiem województwa śląskiego.

Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy prawne, wydane w sprawach, uregulowanych rozporządzeniem niniejszem, o ile są sprzeczne z jego postanowieniami.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Świątkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romochi*

Minister Róbót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*